

NOTRANJEC

Izhaja vsako soboto

in velja po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K. Posamezne številke po 10 vin. Na naročbe brez denarja se ne oziramo. Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani, Breg št. 12.

GLASILO

KMETSKE STRANKE NA NOTRANJSKEM.

Inserati

se računajo za celo stran 36 K, za $\frac{3}{5}$ strani 25 K, za $\frac{2}{5}$ strani 18 K, za $\frac{1}{5}$ strani 9 K, za $\frac{1}{10}$ strani 5 K, $\frac{1}{20}$ strani 3 K. Pri večkratni objavi primeren popust.

Mesečna priloga: „Slovenski Tehnik“.

Mlekarska zveza.

Ni še dolgo let tega, kar se je v Ljubljani vršil shod kranjskih mlekarjev, ki se je pečal tudi z vprašanjem o mlekarski zvezi. Ni še pozabljeno, kako so se klerikalci protivili samostojni združni mlekarski organizaciji. Želeli so si, da bi vse mlekarstvo stopilo v politični jarem klerikalno-politične „zadružne zveze“. Končno se je vendar sklenila resolucija, naj se osnuje strokovna mlekarska zveza. Klerikalci so nje ustanovitev zavlačevali s popolno pasivnostjo.

Osredna vlada je vedno stala na stališču, da treba zediniti vse mlekarske zadruge v povsem izvenstrankarsko strokovno zvezo. Kmetijska družba je dosledno delala v tem smislu. Od kmetijske družbe, ki je na mlekarskem polju največ storila in je tudi v tem pogledu največja dobrotnica kranjskega kmeta, se je splošno pričakovalo, da na vladni poziv začne akcijo za ustanovitev zveze. To pa se ni zgodilo, zato so nekateri znani napredni možje, ki že dolgo delujejo uspešno pri mlekarskih organizacijah, na čelu jim Josip Lenarčič iz Vrhnike, vložili pravila strokovni zvezi mlekarskih zadrug na Slovenskem, da spravijo stvar v tir in da združijo v to zvezo vse mlekarske zadruge, ki se zavedajo, da nam treba strokovne zveze brez politične navlake. V tej zvezi bi lepo sodelovali mlekarski združniki vseh strank, pripozvala bi se kmetijska družba v sodelovanje pri ureditvi ter zahtevalo od vlade pomoč.

To pa ni ugajalo klerikalnim mogotcem, ki jim so celo mlekarske zadruge le sredstva v političnem boju. Tisto misel, da naj se osnovanje mlekarske zveze sploh zadrži, so opustili, ker so videli, da vlada na tem stališču vstraja. Porabili so sedanji politični veter pri vladi, ki podpira klerikalce. Če jim gre vlada in neko uradništvo, ki spreminja prepričanje včasih s političnim vremenom, pri tem na roke, se lahko

osnuje makar nova zadruga — zveza mlekarskih zadrug, samo da bo filijalka „klerikalne zadružne zveze“! Ministrstvo je izrazilo željo, da se osnuje zveza, v kateri bodo zedinjeni vsi interesentje v mlekarskem vprašanju. Ta želja pa se ni izvršila. Klerikalna zadružna zveza je sklicala nekak sestanek v to svrhu. Na ta sestanek je vabila le take, o katerih je upala, da ji gredo v zvijačno past. Prezrlo se je veliko za mlekarstvo zaslužnih naprednih mož in prezrlo se je — Kmetijsko družbo kranjsko. Kakor se nam poroča iz krogov udeležencev onega sestanka, ni bila zastopana kmetijska družba! Kopito je v tem hipu prišlo na dan. Stara sovražnica naše kmetijske družbe klerikalna zadružna zveza je začela intrigirati. Naravno: na zborovanju, kjer se imajo dogovoriti o zvezi interesenti našega mlekarstva gre prvenstvo kmetijski družbi! In stem bi bilo dano tudi jamstvo, da novo podjetje ne bo v nobenem stiku s politikom. Klerikalcem pa se gre le zato, da bi bila nova zveza njih filijalka. Zato pa proč z možmi, ki bi znali to zabraniti, proč z kmetijsko družbo, ki tega strankarstva ne pozna! Tako računajo, pa se bodo vračunali.

Mi smo prej in slej mnenja, da gre vodstvo v mlekarskih zadevah „Kmetijski družbi“, ki ima zediniti v skupno strokovno organizacijo vse mlekarske zadruge. Nesrečna je bila roka, ki je začela pri klerikalni „zadružni zvezi“, ki je ravno v mlekarskem vprašanju tako sebično nastopala. Ta nesrečna roka bo kriva, če se zedinjenje zopet zavleče. Zedinjenje je bilo na poti, pa je prišla odijozna Šušteršič-Krekova zadružna zveza vmes in mahoma zasejala nezaupanje.

Politične vesti.

Isterski deželni odbor je predložil deželnemu zboru volilnoreformni načrt, po katerem naj dobe Italijani 24, Slovani pa 15 zastopnikov. Uvede naj se

splošna kurija. Po pravici bi imelo biti po narodnostnem razmerju število ravno obratno namreč 24 Slovanov proti 15 Italijanom. — Nižjeavstrijski deželni zbor se tudi peča z volilno reformo. Klerikalec Gesman je stavil predlog, po katerem se kurije obdrže, na Dunaju pa upelje „enaka“ volilna pravica. Voliti pa bodo smeli le občinci, ki imajo na Dunaju domovinsko pravico. To pa se pridobi še le po dolgih letih. Več kot polovico delavstva bo volilne pravice oropanih po tem klerikalnem načrtu. — Pri volitvah v Kraljevih Vinogradih za državni zbor so propadli Mladočehi in je bil izvoljen radikalec Choc. — Rusija in Anglija sta sklenile glede Azije pogodbo, da ima Kitajska ostati svobodna, v Perziji pa sta si porazdelili upliv tako, da bo Rusija odločevala v severnih bogatih krajinah, ob morju in proti Afganistanu pa Anglija.

Domače vesti.

V postojnsko pridobninsko komisijo III. razreda je bil izvoljen udom g. Pikel Gregor, trgovec v Postojni in namestnikom g. Kuttin Fran, trgovec v Postojni. V pridobninsko komisijo IV. razreda so bili izvoljeni Emil pl. Garzaroli iz Postojne, Ivan Urbančič iz Trnovega in Alojzij Durjava iz Matenjevasi kot udi in kot namestniki pa gg. Josip Tomšič iz Il. Bistrice in Lovro Bratoš iz Petelinj.

Na meščanski šoli v Postojni se prične 1. oktobra t. l. reden pouk, ker je legar ponehal tako,

da ni za mladino nobene nevarnosti več. Vpisovanje v I. in II. razred bo 28., 29. in 30. septembra v pisarnici ravnateljstva, ki je začasno v poslopju ljudske šole v Postojni. Roditelji po Notranjskem, pošiljajte pridno svoje otroke v to prevažno učilišče!

Legar. V pretečenem tednu se ni pojavil v Postojni noben nov slučaj legarja, kar je najboljši dokaz, da je konec te nesrečne bolezni.

Dramatični klub namerava napraviti začetkom prihodnjega meseca v prid skladu za „Sokolski dom“ v Postojni dramatično predstavo, kar z veseljem pozdravljamo in beležimo.

Občinska hranilnica v Postojni prične poslovati s prvim oktobrom t. l. Opozarjamo na današnji inserat, iz katerega so vse podrobnosti razvidne.

Krasen kapnik, lesketajoč kakor posut z belimi kristali, so potegnili iz neke globoke jame pri prestranski kobilarni. Kapnik je 3'40 m dolg, ima na sredi 40 cm premera ter tehta 750 kg. Zelo pripraven bi bil za steber v cvetličnjaku, oziroma za stojalo kipu. Kapnik si lahko vsakdo ogleda v Prestranku ter je na prodaj. V isti jami nahaja se še več drugih manjših krasnih kapnikov.

Pošta v Prestranku. Dva meseca sta že pretekla, odkar je poštno ravnateljstvo na ministrski ukaz odločilo premestitev poštnega urada iz Slavine v Prestranek, a o premestitvi ni do sedaj ni duha ne sluha.

Vojsko. Vesela je novica, ki Vam jo izporočamo: osnovalo se je „Kmetško in delavsko izobraževalno društvo“. Našlo se je precej prijateljev, ki znajo ceniti

Listek.

Moj stric Julij.

Prevod iz francosčine.

Star berač naju je naprosil za milodar. Moj spremljevalec, Josip Davranš, podaril mu je novец za pet frankov. Začudil sem se nad njegovo radodarnostjo in on reče:

„Ta nesrečnež me spominja na dogodek, ki ga ne bom nikdar pozabil, moram ti ga povedati:

Moja rodbina, ki je doma v Havru, ni bila premožna, toliko, da smo izhajali. Moj oče je delal pozno v noč v neki pisarni, a njegovi dohodki so bili v nasprotnem razmerju z delom. Razven mene sta bili pri hiši še dve hčerki.

Teško je prenašala moja mati revščino in mnogokrat je moral oče poslušati pikre besede ter bolj ali manj odkrita očitanja. Ob takih prilikah je revež vselej napravil kretnjo, ki me je zbadla v srce; črhnil ni besedice ter je z roko potegnil po čelu, kot bi hotel obrisati pot, ki ga ni bilo tam. Čutil sem, da ga je prešinila nepremagljiva boleost. Štedili smo v vsakem oziru, nismo sprejemali vabil, da jih ni bilo treba vračati; kupovali smo le blago po znižanih cenah in

ostanke. Moji sestri, sta si svoje obleke šivale same ter imele dolga posvetovanja o ceni nakita, kojega meter je veljal komaj 12 vinarjev. Opoludne smo imeli navadno ponarejeno juho in goveje meso, napravljeno z najrazličnejšimi omakami. To je neki zdrava in tečna hrana, a jaz bi bil rajše jedel kaj družega.

Slabo se mi je godilo, če sem izgubil gumb, ali pa prišel celo z luknjo v hlačah domov.

Vsako nedeljo smo se sprehajali ob nasipu v luki. Moj oče v črni suknji, s cilindrom in rokavicami, je vodil mater, ki je bila našmarjena kolikor možno, pod pazduho. Moje sestre, ki so bile vedno prve gotove, so čakale na znamenje za odhod, a vedno smo v zadnjem trenutku zapazili kak madež na očetovi suknji, katerega je bilo treba še v naglici odpraviti. Moj oče je čakal s cilindrom na glavi in golorok, da je bilo delo končano, ki ga je, kolikor možno hitro opravila mati, ko je madež ogledala z lornjeto in si skrbno slekla rokavice.

Potem se je pričel slavnostni izhod. Sestre so hodile, pod pazduho se vodeč, naprej. Bile so zrele za možitev, zato so jih stariši razkazovali po mestu. Jaz sem hodil materi ob levi strani, oče se je držal na desni. Živo se še spominjam odmerjene hoje in strogih potez na obrazu mojih ubogih starišev, ki so na ta

vrline takega društva, kajti ravno z izobrazbo pride tudi blagostanje v deželo. Da pa bode društvo res izobraževalno, dobiva časopise vseh strank. Zakaj le oni izve čisto resnico, ki sliši obe plati zvona. Sčasoma si omisli društvo tudi knjižnico, ki bode javna. To bode prva taka knjižnica v okraju, ki bode odprta vsem ljudem. In že s tem činom bode društvo pokazalo, da se zaveda stavljenih si naloge. — Ne zdi se nam pa lepo, da župnik Gnjezda ruje proti društvu na tak način: Gospodarja je pregovoril, da izžene iz hiše vse goste, ki bi se morebiti vpisali v novo organizacijo. Nasproti gozdnim delavcem je rekel, da jim ne podpiše nikake listine, ako so člani. Svetovali bi mu, naj se bolj zanima za šolo. Od začetka julija še ni bilo tedna, da bi redno podučeval. Manjka ga gotovo po dva ali več dni. Saj počitnice so vendar po zimi, ko otroci vsled prevelikega snega ne morejo v šolo. In kaki so vspehi njegovega podučevanja, nam kaže izrek nekega starejšega moža: „Mi znamo vsaj brati, kar je mladih, pa še tega ne znajo.“ In te mlade je podučeval župnik Gnjezda. Kdo bode seveda hodil agitirat v Kanomljo in v druge kraje. Ako se tukaj razmere takoj ne izpremenijo, bode društvo, kakor izobraževalno, primorano vložiti pritožbo radi takega učitelja na pristojno šolsko oblast. — Omenjeno bodi še, da se je raz občnega zbora poslala zahteva za ustanovitev slovenske visoke šole. Upamo torej, da bode društvo vspevalo in z uresničenjem svojih ciljev povzdignilo izobrazbo po vsej okolici.

V Senožecah se snuje „Bralno društvo s knjižnico“ in so dotična pravila že predložena dež. vladi na znanje.

Obvestilo. Vipavska narodna čitalnica obvešča tem potom vse p. n. prijatelje in prijateljice čitanja dobrih in poučnih knjig, da si je pred kratkim ustanovila javno ljudsko knjižnico v Vipavi. Ista ima v svoji knjižnici nad 300 knjig, katere si lahko vsakdo izposoje, bodisi član ali nečlan čitalnice. Knjige se izposojujejo pod sledečimi pogoji: 1. Izposojevanje knjig se vrši vsako nedeljo od 1.—2. ure popoldan in ob četrtek od 6.—7. ure zvečer. 2. Kdor si hoče knjigo izposoditi, mora imeti izkaznico, katero je dobiti pri knjižničarju g. R. Grumu, ali pa na dan izposojevanja v knjižnici proti vplačnini 20 vin. Na to izkaznico si lahko vsakdo izposodi 48 knjig. 3. Za vsako izposojeno knjigo pa se plača potem še 2 vin. 4. Izposojeno knjigo vsakdo lahko obdrži 14 dni, ter jo mora potem nepokvarjeno vrniti čitalnici. O d b o r.

Vinska letina na Vipavskem se je letos silno dobro obnesla. Pridelalo se je toliko množino grozdja, da ljudem primanjkuje sodov, da bi spravili letošnji mošt. Gotovo je, da se ni v zadnjih tridesetih letih še nobeno leto na Vipavskem toliko vina pridelalo nego letos. Grozdje je letos prav dobro dozorelo in radi tega pa je letošnje vipavsko vino izvrstno.

Cena govejemu mesu se je pričela tudi na Vipavskem nižati. V Ajdovščini in v Šturijah sečejo mesarji dobro govedino po 52 krajcarjev kilogram, in upati je, da v kratkem znižajo ceno na 48 kr. kilogr.

način hoteli podati našim nedeljskim sprehodom nekaj posebno slavnostnega. Premikala sta se, ravna kot palice, s trdimi nogami, kot, da bi bilo od takega ponajanja odvisno bogve kaj važnega.

In vsako nedeljo, ko smo videli prihajati v luko velike, trgovske ladije, je izpregovoril moj oče besede:

„Kakšno presenečenje bi bilo za nas, če bi bil Julij tu notri!“

Moj stric Julij, brat mojega očeta, je bil edini up naše rodbine, kakor je bil v prejšnjih časih njen strah. Od mladih nog že sem slišal govoriti o njem in mislim, da bi ga bil moral spoznati na prvi pogled, toliko se je moja domišljija bavila ž njim. Njegovo življenje, do odhoda v Ameriko, mi je bilo popolnoma znano, akoravno so o tej dobi pripovedovali samo šepetaje.

Menda se je slabo obnašal, to se reče, zanj je bilo treba izdajati preveč denarja, največji pregrešek, ki je mogoč pri revežih. Mlademu fantu bogatih staršev, ki živi veselo, pravijo smehljaje, da je lahkoživ; fant revnih staršev, za katerega je treba žrtvovati nekoliko prihranjenega premoženja, pa je hudoben človek, lump, blaznik.

In ta razlika je pravična, akoravno oba delata enako, kajti le posledice določujejo pomen dejanja.

Po stričevi krivdi je bila dedščina mojega očeta veliko manjša, kot je pričakoval, kajti Julij je, ko je svoj delež do zadnjega vinarja zapravil, dobival še vedno denar od doma.

Po takratnem običaju poslali so ga s trgovsko ladijo, ki vozi od Havra v New-York, v Ameriko.

Tam je začel moj stric kupčijo, ne vem kakšne vrste in kmalu nam je pisal, da se mu ne godi ravno slabo in da upa, da bo kmalu lahko popravil krivico, ki jo je storil očetu. To pisanje je povzročilo v naši rodbini majhno revolucijo. Julij, o katerem so poprej govorili, da ni vreden piškavega oreha, je bil sedaj poštenjak, ki je imel srce na pravem mestu, pravi Davranš, neomadeževan, kot vsi Davranši.

Poleg tega smo še izvedeli od nekega kapitana, da ima stric krasno prodajalno in obsežno kupčijo.

V drugem pismu, ki smo ga dobili dve leti pozneje, je bilo napisano: „Dragi moj Filip, pišem Ti, da ne boš skrbel zame; zdrav sem, tudi kupčija gre dobro. Jutri nastopim dolgo potovanje v Južno Ameriko. Morebiti bodo prešla leta, predno dobiš zopet poročilo o meni. Ne vznemirjaj se, ako Ti ne pišem. Če bom imel srečo, se vrnem v Havr. Upam, da se bo to zgodilo kmalu in potem bomo srečno živeli skupaj . . .“

To pismo je postalo evangelij za rodbino; ob vsaki

Vinarska zadruga na Vipavskem se osnuje v kratkem. Zanimanje za osnovitev te prepotrebne zadruge je splošno.

Legar na Vipavskem, ki je napravil toliko strahu, se ne širi več. Sedaj je na celem Vipavskem, le še pet oseb bolnih na legarju.

Na Planini pri Vipavi se je pričetkom tekočega šolskega leta razširila tam enorazredna ljudska šola v dvorazrednico. Samoobsebi je umevno, da so se tej prepotrebni razširitvi šole, z vso silo upirali planinski klerikalci.

Vinska kupčija na Vipavskem postala je te dni silno živahna. Vinski kupci in krčmarji prišli so iz različnih krajev ter pokupili že precejšnjo množino mošta. Vsi hvalijo letošnji izborni vinski pridelek.

Šopek svežih rudečih jagod je nabral dne 22. t. m. finančni tajnik g. Gerstenmayer v Lomu pod Velikim Snežnikom. Toplomer je kazal 4°C pod ničlo.

Postojnski trgovci hočejo z ozirom na poziv v „Notranjcu“ radi nedeljskega počitka in ureditve odpiranja in zapiranja trgovin ob delavnikih v kratkem sklicati vse tukajšne lastnike trgovin k skupnemu posvetovanju, da se tako sporazumno reši to važno vprašanje.

Za „Sokolski dom“ v Postojni so darovali: ga. Ivanka Jurca nabrala v hotelu „Ribnik“ pri kropenju medveda, ki ga je ustrelil nje soprog br. Pavel Jurca 17 K 46 vin., br. Pavel Jurca nabral v Gorenjah pri licitaciji čebule 6 K, br. Prosenc Janko, načelnik „Sokola“ daroval 1 K, br. Alojzij Kobal, Studeno nabral

v svoji gostilni 5 K, ki so jih darovali gg. Anton Boštjančič, Josip Kobal, gdč. Tončika Del' Linz iz Hruševja nabrala 4 K 20 vin.; gdč. Lojzika Salmič izročila 1 K, ki jo je daroval g. Ignacij Vidic iz Petelinj. Vsem darovalcem in vrlim nabiralkam, ki naj bi našle še obilo posnemovalk naša najiskrejša hvala in živeli!

Mladega medveda (medvedko) je ubil v lovišču društva „Hubertus“ v Javorniku pri Postojni g. Pavel Jurca. Društvo je priredilo „Za Jamo“ popoldne malo brakado na srne. Gonjači so spustili pse, ko so bili vsi lovci na svojih stališčih, in kmalo so čutili, da psi nenavadno in počasi gonijo, a na medvede ni nikdo mislil. V resnici pa pristopica stara medvedka z dvema mladičema naravnost proti gosp. Pavel Jurci, a on je imel v svoji puški le šibre št. 4. Hitro je sprevidel, da se s takim zrnem medveda ne strelja, zato je pustil medvedko na 25 korakov mimo sebe teči, a enega mladičev je pa le vzel na muho in z zajčjaki streljal po njem. Seveda je pa tudi takoj potem tekel k sosedu in mu povedal, kaj je streljal. Šla sta za sledom in našla kakih 100 korakov od stališča mlado medvedko že mrtvo. Razume se samo ob sebi, da je vladalo tisto noč v lovski koči na Javorniku veliko veselje, saj takega plena „Hubertjanci“ še niso prinesli iz Javornika, čeprav so vedli ljudje vedno povedati, da so že več let videli tu in tam medvede.

Nevarna borba s steklim psom. Ribič Jože Skok iz Topolca h. št. 20 pri Trnovem je proti večeru nastavljal v vodi Reki mreže, ko priteče do njega tuj

priložnosti smo ga prebirali in kazali smo ga tudi vsem sorodnikom.

Šest let ni bilo poročila od strica Julija, up moga očeta je pa rastel, čimdalje je bilo treba čakati in tudi mati je rekla večkrat:

„Če bi le enkrat že prišel naš dobri stric Julij, potem se bodo naše razmere predrugačile. To je vendar enkrat mož, ki je prišel na konja!“

In vsako nedeljo ponavljal je oče, kadar je zagledal temne parnike, iz katerih so se vzdigovale proti nebu kače dima, z nezmotljivo točnostjo ure, besede:

„Kakšno presenečenje bi bilo za nas, če bi bil Julij tu notri.“

In zdelo se nam je, da ga vidimo, mahajočega z robcem in da slišimo njegov glas:

„Oha! Filip!“

Tisoč načrtov je bilo vzgrajenih pri brezdvomnem pričakovanju njegove vrnitve; celo majhna hišica na obali morja je bila med darovi, s katerimi nas bodo obsipali stričevi zakladi in nočem trditi, da moj oče ni stopil v to svrhu že v pogajanja.

Ena mojih sestra je bila takrat stara osemindvajset, druga šestindvajset let. Vse je kazalo, da se nobena ne bo omožila, kar je povzročalo rodbini ne malo bridkost.

Slednjič se je vendar pojavil snubač in sicer za drugo sestro, bil je uradnik, ne ravno bogat, a pošten mož. Ne morem se iznebiti prepričanja, da je pismo našega strica, ki so mu ga pokazali neki večer, premagalo pomisleke mladega moža ter povzročilo, da se je odločil za ta korak.

Snubač je bil najsrčneje sprejet in sklenili smo, da napravimo po poroki skupno rodbinsko potovanje v Jersei.

Jersei je idealen cilj za potnike, kateri imajo malo v žepu. Ni predaleč, potnik se pelje v tovornem čolnu čez morje in je kmalu na tujih tleh, ker otok je angleška last.

Okoli tega potovanja v Jersei so se vrtile od tega časa vse naše misli in sanje.

Slednjič je prišla ura odhoda. Še danes vidim, zdi se mi, kot, da bi se bilo šele včeraj dogodilo, kako moj oče z veliko skrbnostjo pazi, kako se vkrcavajo naši trije kovčeki, kako se moja mati v največjem razburjenju oklepa roke moje neomožene sestre, ki je bila, od kar se je ločila od one, kakor od koklje in celega gnezda zapuščeno pišče in vidim tudi, da mladi par vedno ostaja za nami, tako, da se večkrat oziram za njim.

(Konec prihodnjič.)

in sumljiv pes, ki ga je hotel napasti. On se ga je hotel s kolom ubraniti in ga odpoditi, a pes je bil vedno bolj silovit. Nastalo je opasno borenje. Ribič, ki je stal na robu struge, je pri umikanju omahnil in padel znak v vodo, z njim pa tudi pes, ki je z zobmi krčevito držal za ribičev kol. Na istem mestu je približno 2 metra globoka voda in prav lahko bi bil Skok utonil, da ni bilo slučajno na robu struge, kjer je padel, grm, ki je bil njegov rešitelj. Pri padcu se je namreč ribič prijel za vejo in se tako rešil iz vode. Psa, ki je še vedno vanj silil, je potem vendarle pobil. Komisija je konstatirala, da je pes stekel. Ravno ta pes je nekoliko prej napadel Janeza Novaka iz Smerij, ko je šel proti Topolcu in psa na cesti srečal. K sreči mu je raztrgal le hlače. Pes je bil precej velik, resaste dlake, podoben istrskim prepeličarjem. Imel je ovratnik in je skoraj gotovo pritekkel iz Istre. Pripomniti moramo, da se prav pogostoma priklatijo stekli psi iz sosedne Istre v reško dolino in bi bilo nujno potrebno, da bi oblasti že vendar enkrat dognale, odkod prihajajo te obče nevarne mrcine.

Pasji kontumac, katerega je c. kr. okrajno glavvarstvo postojnsko odredilo 20. t. m. za občine Trnovo, Ilirsko Bistrico, Jablanico, Janeževo Brdo, Rateževo Brdo, Smrje, Prem, Čelje, Kilovče in Sv. Mihel, se bo, vsled nekega novega slučaja stekline, primerno podaljšal.

Stekel pes je pritekkel po državni cesti od Trnovega do Stružnikarjevega mlina. Janezu Počkaju se je zdel sumljiv, poklical je gospodarja g. Valenčiča, ki ga je ustrelil. Komisija je konstatirala steklino. Dognalo se je, da je ravnoisti pes oklal v Topolcu nekega fantiča, v Bitinjah pa več psov. Dečka so odposlali v Pasterjev zavod na Dunaj.

Narodno gospodarstvo.

Živinorejska razstava. Živinorejska zadruga za selško dolino priredi v petek dne 4. vinotoka t. 1. živinorejsko razstavo v Selcih. V naši deželi je v tej dolini začela živinoreja najbolj napredovati in živinorejska zadruga deluje posebno na rejo čistega pincgavskega plemena, ki je posebno ugodno za mlekarstvo, je potreba da se živinorejci s pomočjo razstave pouče o umni živinoreji ter za njo vzpodbujajo. Na razstavo je pripuščeno privedi bike, krave do petega leta in teleta v starosti od treh mescev dalje; živina mora biti čistega pincgavskega plemena. Za lepo živino je določenih več daril v denarju in častnih diplom. Razstava se otvori ob 9. uri dopoldne. Po ogledovanju živine, bode poučno strokovno predavanje o umni živinoreji s posebnim ozirom na razstavljenno živino. Ob tej priliki je tudi živinski semenj, da bode kupcem dana prilika za dober nakup plemenske živine. Prilika bode dana živinorejcem, da si bodo lahko ogledali vzorni hlev in gnojišče. Po zaključeni razstavi bo banket z godbo. Dne 4. oktobra bodo pri vseh jutranjih vlakih na Škovjeloškem kolodvoru pripravljene skupni vozovi,

ki dospo v Selce v eni uri. Kmetovalcem, ki se zanimajo za živinorejo, se toplo priporoča, naj se te razstave udeleže v obilnem številu.

Sveža jajca s slabim okusom. Nekdo poroča: Moja žena kupi jajca včasih pri mlinarju, včasih v bližnji kmetiji. Če le jajce odprem, pa že vem, od kod je. Mlinarjeva jajca so okusna, dočim kmetova slabo diše. Premišljeval sem, odkod ta razlika, ko imata vendar kmet in mlinar kokoši enake vrste in, ko oba enako pitata svoje živali — in prišel do zaključka, da je le različna voda povzročila razliko. Kmet, ki prodaja slaba jajca, nima na dvorišču niti skledice za čisto vodo. Redno napaja sicer konje in drugo žival, dočim dobe kokoši le gnojnico ali lužo, da si pogase žejo. Skozi mlinarjevo posestvo pa teče čista vodica. Kdor redi kokoši, naj si torej zapomni, da rabijo vsak dan sveže vode.

Peške od češpelj, breskev in sliv ni dobro uživati, ker so strupene. Branimo otrokom zavživanje!

Solatno seme. Kdor je pustil za seme nekaj najlepših glav — rastline, ki gredo prehitro v cvet niso za seme — naj vrhove poreže, če se začne steblo pri tleh sušiti in naj jih da na suho, da izpade seme. Seme je treba preprihati, da se osnaži plev.

Endivija za zimo. V prazne gnojake naj se sredi tega meseca nasade mladike. V 2 mesecih doraste endivija in ostane do pomladi sveža.

Motovilec za zimsko rabo se seje meseca kimovca, za pomladnjo je začetek vinotoka še dober. Motovilec raste v vsaki zemlji, sočnat in nežen je le v dobri vrtni prsti.

Po drugi košnji ne smemo pozabiti na travnike, dobro je že sedaj misliti na zboljšanje za prihodnje leto. Če je travnik suh, začnemo takoj s temeljitim prebranjevanjem. Tako obdelana zemlja bo lažje sprejemala mokroto in zrak. Prihodnjo pomlad potem vsejemo na travnik dobrega semena, trav in detelje. Pri semenih se ne spleča štediti, kupujemo le taka od priznanih vrtnarjev. V pozni jeseni se da s pognojenjem mnogo storiti za travo in zelišča na travniku. Če ni dovolj hlevskega gnoja, pomagamo si s Tomasovo žlindro in kajnitom. Obe gnojili se zmešata pred uporabo, ter se takoj raztrosita, da se ne strdita. Dobro je zmešati med gnojili nekoliko dobre, prav suhe zemlje, ker se umetno gnojilo tako lažje pravilno razdeli. S takim gnojenjem se bo pridelek prihodnjega leta zboljšal in povečal. Vsak kmetovalec, ki napravi poskus z umetnim gnojenjem, naj si pognojene kos travnika zaznamuje n. pr. s kakim pobeljenim kolom, da si ga zapomni ter se o uspehu prepriča.

Umetno gnojenje. Za pognojenje 1 ha (to je 1³/₄ orala ali joha) rabimo navadno 500 kg Tomasove žlindre in ravno toliko kajnita. Kajnit in Tomasovo žlindro treba trositi jeseni ali vsaj po prvem snegu, da se do spomladi zadosti raztopi.

Prodaja jajc po teži. Navadno jajce tehta 5¹/₂ dekagramov, večje n. pr. od kokoši Minork 7¹/₂

dekagramov. Zaradi različne teže bi bilo torej vsekakor boljše, prodajati jajca na tehtnico, kakor po številu. Nemški kokošjerejci teže zato za tem, da bi se uvedla povsod prodaja jajc na vago.

Vino dobi okus po lesu v novih sodih in tudi v takih starih, ki so bili delj časa prazni. Posebno občutljiva so bela vina. Če ostane vino delj časa v takem sodu, se zgubi slabi okus. Z beljakom ali gelatino tudi lahko nekoliko pomagamo.

Mlada vina naj se tudi pretočijo. Res je sicer, da dobi vino takoj po pretakanju slab okus, vendar to ne traja dolgo. Če vina ne pretočimo, je nevarno, da se pokvari popolnoma.

Po svetu.

Vozni listek na solnce. Neki Američan je izračunal, da bi vozni listek od zemlje na solnce, po ameriških železničnih tarifih, veljal okoli 4 milijone kron. Postava, ki zabranjuje, rabiti vozni listek zaporedoma za dve osebi, bi se seveda morala spremeniti, da bi bil listek veljaven od rodu do rodu, kajti za to potovanje bi bilo treba 300 let, če bi vlak vozil s hitrostjo 1 kilometra v sekundi, saj je solnce od zemlje oddaljeno povprečno 150.000.000 kilometrov.

Kaj je zakon? je vprašal predkratkim irski duhovnik majhno deklico, ko je škof nadzoroval šolo. Deklica, ki je vedno znala katekizem gladko kot očenaš, je bila radi škofove navzočnosti malo zmešana ter je naglo odgovorila: „V zakonu trpe ljudje strašne muke, ki jih morajo oni, ki vstopijo vanj, prenašati nekaj časa kot zadoščenje za svoje grehe ter, da se pripravljajo za boljši svet.“ Odgovor je prišel deklici tako naglo iz ust, da je duhovnik ni mogel ustaviti. Slednjič reče: „Ne, ljubo dete, ti se motiš, to so vice.“ Škof reče smehljaje: „Pustite otroka, morebiti ima prav, kaj pa veste vi in jaz o tem.“

Tudi „razžaljenje časti“. V neki vasi na Nemškem je tožila dekla kmetskega dekleta, ker ji je ta očitala, da ima tri otroke, a je imela v resnici le dva.

Pivo se podraži. Pivovarji nameravajo združiti svoje pivovarne v kartel. Če se jim to posreči, se pivo podraži. Zvišanje cene piva utemeljujejo pivovarji s trditvijo, da pivovarne slabo stojijo, posebno sedaj, ker so zvišale svojim delavcem plače.

Okoli zemlje. Krepak mož bi moral hoditi brez počitka 428 dni, da obkroži zemljo; ekspresni vlak 40 dni, zvok 31 ur, topničarska krogla 21 ur, svetloba $\frac{1}{10}$ sekunde, a elektrika še nekaj manj.

Alkohol in samomori. Profesor Heller pravi: Vzrok, da se množijo slučajni samomori, se mora pripisati razširjajočemu se alkoholizmu. Izmed 300 samomorilcev, ki sem jih raztelesil, jih je trpelo 143 na kroničnem alkoholizmu, torej 48 odstotkov.

Kolera na Ruskem. V nekaterih ruskih pokrajinah razsaja kolera. Zbolelo je v evropski Rusiji 4 $\frac{1}{2}$ tisoč ljudi, umrlo je od teh že 2320, oseb.

Pasivna resistenca južnih železničarjev. Železničarji groze s pasivno resistenco, če južna železnica ne vstreže v kratkem upravičenim zahtevam po večji plači.

Velika nesreča. V Meksiki sta trčila vlaka. Ubitih je 63 ljudi, težko ranjenih pa 43. Vlakovodja, ki je kriv nesreče, so zaprli.

Ali je to mogoče? Misijonarji poročajo angleškemu listu Daily Mailu, kateri pa tudi večkrat pretirava, da je od 1. januarja do 1. julija tega leta umrlo v srednji Kini od lakote 22 milijonov ljudi.

Rodbinska žaloigra. Marija Tic v Berlinu je zastupila v noči od sobote do nedelje svoja sina Viljema in Eriha, stara po pet in tri leta. Potem je otrovala še sebe. Vse to zaradi rodbinskih preprirov.

Črne koze na Dunaju. Še vedno se pojavljajo novi slučajni bolezni, vendar bolj posamezno. Upati je, da preneha epidemija.

V Monakovem se je te dni pričela porotna obravnava zoper cirkusovega ravnatelja Niderhoferja, ki je umoril trgovca Hendšla. Maja leta 1904 je Niderhofer naročil delavcu Mairu, naj izkoplje v prostoru za stroje veliko luknjo za kol, na katerega bo privezal slona, češ da je v tem prostoru najbolj gorko. Ko je Mair pričel kopati, je šel Niderhofer strani in je Maira zaklenil v prostoru za stroje. Kmalu potem je slišal Mair dva strela iz cirkusa. Čez nekoliko časa je prišel Niderhofer k Mairu nazaj, se opravičeval, da je v raztresenosti zaklenil vrata in prosil, naj mu pusti kramp, s katerim je kopal luknjo. Ta dogodek je opisal Mair sodniji šele tedaj, ko je izvedel, da dolže Niderhoferja, pri katerem so našli Hendšlova prstana, umora. 28. februarja 1907 je šla komisija na prostor za stroje pri cirkusu in tam našla okostje in tudi nekaj denarja. Bilo je Hendšlovo okostje. Dragocenih prstanov, njegove ure in denarnice pa ni bilo nikjer. Hendšl je bil 24 let star, morilec Niderhofer šteje 25 let.

Za kratek čas.

Šaljivo vprašanje. Zakaj so tatovi modrejši od zdravnikov? Ker vedno vedo, kaj manjka ljudem, katere obiščejo.

Močni otroci. Mati stopi v sobo ter najde tu vse razmetano in pobito. Najstarejši deček ponosno stopi pred njo, rekoč: „Mati, močnejši smo, kot vse drugo.“

Razlaga. Učitelj vpraša učenca: „Kaj pa je spomin?“ Deček, po dolgem premišljevanju: „To je spomin, s čimer se vse pozabi.“

Nekaj je vendar znal. Nekdo vpraša dijaka, kako se mu je pri izkušnji godilo. „Na prva tri vprašanja sem prav dobro odgovoril.“ „No, kakšna pa so bila ta vprašanja?“ Dijak odvrne: „Kako se pišem, kje sem rojen in kedaj.“

Loterijske številke.

Dunaj, 21. septembra	5	89	84	55	88
Brno, 25. septembra	21	58	14	51	20

Št. 15.

Razglas.

Na deški meščanski šoli v Postojni se prične šolsko leto 1907/8

v torek, dne 1. oktobra t. l.

Vpisovanje v I. in II. razred bo 28., 29. in 30. septembra t. l.

V I. razred se sprejmejo vsi tisti dečki, ki dokažeje s šolskim naznanilom, da so z zadostnim uspehom dovršili 5. šolsko leto (ni treba 5. razred) ljudske šole. — Za sprejem v II. razred je potrebna primerna starost in dokaz zadostne predizobrazbe.

Ravnateljstvo deške meščanske šole v Postojni

dne 24. septembra 1907.

Iz Ljubljane v New-York

vozi se najcenejše s prekrasno opremljenimi ekspresnimi parobrodi, takozvanimi

cesarskimi brzoparniki

Kaiser Wilhelm II., Kronprinz Wilhelm in Kaiser Wilhom der Grosse, kateri so največji in najvarnejši na svetu.

Vožnja po morju traja samo 5 do 6 dni.

Zdatne ugodnosti dovoljujejo se večjim družbam. — Podrobna pojasnila in potrebni pouk da vsakomur nemudoma in brezplačno

EDVARD TAVČAR v Ljubljani

št. 35, Kolodvorske ulice št. 35,
nasproti stari Tišlerjevi gostilni.

Podnanoška mlekarska in sirarska zadruga
v Hruševju

razpolaga z večjo množino

finega sira

(pol emendolca)

in ga prodaja po 1 K 60 v. loko Hruševje. Naročila se točno izvršujejo.

Priporočamo se za obila naročila.

Zarezano strešno opeko

(Falz)

navadno strešno opeko, kakor tudi zidak, žlebak in vsako drugovrstno opeko ima v zalogi

Karol Jelovšek

opekarnar na Vrhniki (Notranjsko).

Prvo notranjsko podjetje za pokopavanje mrličev
v Postojni.

Čislanemu občinstvu uljudno naznanjam
da sem **otvoril** v Postojni

podjetje za napravo dekorativnih
mrtvaških odrov in pokopavanje mrličev.

V zalogi imam vedno veliko izbero krasnih kovinastih in lesenih rakev (trug) po nizkih cenah, kakor tudi voščeni sveč in drugih pogrebnih potrebščin.

Preskrbim po naročilu poleg naprave in dekoriranja mrtvaških odrov tudi druge pri pogrebnih potrebne predmete in opravila.

Josip Inocente.

Notranjska posojilnica v Postojni

registrovana zadruga z omejenim poroštvom.

Posluje vsak torek in petek od 9.—12. ure
dopoludne.

☐☐☐

Obrestuje hranilne vloge po 4½% brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje sama.

Daje posojila proti vknjižbi po 5% in amortizaciji najmanj 1%, na osobni kredit po 6%.

☐☐☐

Prošnje za posojila se sprejemajo le ob torkih, posojila se izplačujejo le ob petkih.

Opeka - zidaki

so naprodaj

v poljubnih množinah

== v parni opekarni ==

Jos. Lavrenčič-a v Hrašah pri Postojni.

Svetovnoznana

postojnska jama

je odprta vsak dan ob pol 11. uri dopoldne
in je izključno električno razsvetljena.

Od 1. marca do 31. oktobra je odprta tudi ob
pol 4. uri proti vstopnini K 5.— za osebo.

Ob nedeljah in praznikih pa le K 3.— za osebo.

Dr. Demeter Bleweis Trsteniški

strokovni zdravnik za notranje bolezni

== in za bolezni v nosu in vratu ==

== naznanja, ==

da ordinira odsihdob

ob delavnikih od 8.—9.

dopoldne in 3.—5. popoldne

v Ljubljani, Cigaletove ulice 7

zraven sodnije.

Občinska hranilnica v Postojni

edina pupilarno varna hranilnica v postojnskem političnem okraju
naznanja, da bo pričela poslovati 1. oktobra t. l.
== v prostorih občinske pisarne. ==

S strankami posluje vsako soboto od 10. do 12. ure dopoldne.

Hranilne vloge obrestuje po $4\frac{1}{4}\%$ ter pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu. — Rentni davek plačuje hranilnica iz svojega. — Za varnost vlog jamči postojnska občina z vsem svojim premoženjem in vso davčno močjo, hranilnica sama pa je pod nadzorstvom c. kr. deželne vlade, pri kateri je naložena varščina v znesku 20.000 kron.

Posojila daje na posestva občinam in enakim korporacijam po 5% in se jih lahko amortizuje v poljubnih obrokih. — Vplačila po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice ter prošnje za posojila sprejema in daje potrebna pojasnila vsaki dan od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 6. ure popoldne.

Občinska hranilnica v Postojni,

dne 28. septembra 1907.

Gregor Pikel,

pos., trg. in župan; načelnik upr. odbora.

Leopold Žužek,

c. kr. dež. sodni svetnik; pis. ravnatelj.

Fran Arko,

pos. in dež. poslanec; načelnik ravnateljstva.

Josip Dekleva,

pos., načelnik okr. cest. odb.; ravnatelj.